

Reakce na tiskovou zprávu EDUin ze dne 29. 4. 2018

Požadavky na uchazeče, kteří skládají jednotnou zkoušku z českého jazyka a literatury v rámci přijímacího řízení do víceletých gymnázií / čtyřletých maturitních oborů, jsou formulovány v souvislosti s RVP ZV (Rámcové Vzdělávací Programy pro Základní vzdělání). Didaktické testy z českého jazyka tedy ověřují pouze vědomosti a dovednosti, jimiž by měl žák v příslušném ročníku ZŠ disponovat. Označit některé testované jazykové jevy za *okrajové a zbytečně složité* je velmi subjektivní, obsah didaktických testů je vymezen platnými vzdělávacími dokumenty.

Cílem zmiňované podúlohy 13.4 (9. ročník, 2. řádný termín) je ověřit porozumění textu, tedy zjistit, zda žák dokáže najít v textu informace a zda dokáže posoudit, jestli tvrzení uváděná v jednotlivých podúlohách z výchozího textu vyplývají, nebo nevyplývají. Cílem úlohy tedy není ověřit znalosti fyziky ani to, zda informace uvedené v textu jsou relevantní. Schopnost posoudit, co autor určitého textu chce říct, je přece velice důležitá. Z tiskové zprávy EDUinu jednoznačně vyplývá, že zástupci EDUinu tvrdí, že některé úlohy jsou chybné. Ale je to skutečně pravda?

Cílem zmiňované úlohy 18 (5. ročník, 1. řádný termín) je ověřit, zda žáci umí rozlišit přídavná jména měkká od přídavných jmen tvrdých, případně od jiných slovních druhů. Ke každému textu, k němuž se vztahuje více úloh (a to je i případ citovaného textu ze Švandrlíkovy knihy *Neuvěřitelné příhody žáků Kopyta a Mňouka*), přísluší minimálně jedna úloha ověřující porozumění textu. Není tedy pravda, že by byla ověřována *hlavně schopnost dětí odmyslet si při četbě její obsah a v časové tísní co nejpozorněji hledat nějaký gramatický či jazykový jev*, jak tvrdí EDUin. K vyřešení každé úlohy ověřující porozumění textu (v případě tohoto textu jde o úlohu 19) je nutné při četbě vnímat obsah čteného textu.

Úlohy ověřující porozumění textu považujeme za podstatné – tato dovednost je podle nás nezbytným předpokladem úspěšného studia na SŠ. V každém testu proto body přidělené za úlohy, které ověřují porozumění textu, tvoří zhruba jednu pětinu z celkového počtu 50 bodů (v případě testů určených pro víceletá gymnázia to bývá zpravidla více než jedna pětina). Podle EDUinu mají jednotné zkoušky *především ověřovat schopnost žáků rozumět tomu, co čtou*. Pokud v RVP bude jasně definováno, že výuka na základních školách má být redukována pouze na porozumění textu, pak v testech budou pouze úlohy, které tuto dovednost budou ověřovat. V současné době by ale uchazeč o studium na maturitních oborech měl prokázat, že disponuje i základními znalostmi a dovednostmi z oblasti českého jazyka, které jsou vymezeny v RVP. Návrhy EDUinu týkající se obsahu testů znamenají radikální změnu celého vzdělávacího systému. Obsah a rozsah znalostí a dovedností, které se učí na základní škole, by měly být jistě předmětem veřejné diskuse. Organizace, které se věnují vzdělávání, učitelé a další odborníci by měli dojít ke konsenzu, na základě této domluvy pak bude možné upravovat jak platné vzdělávací dokumenty, tak obsah a podobu testů.

Jiří Zíka
ředitel CZVV